

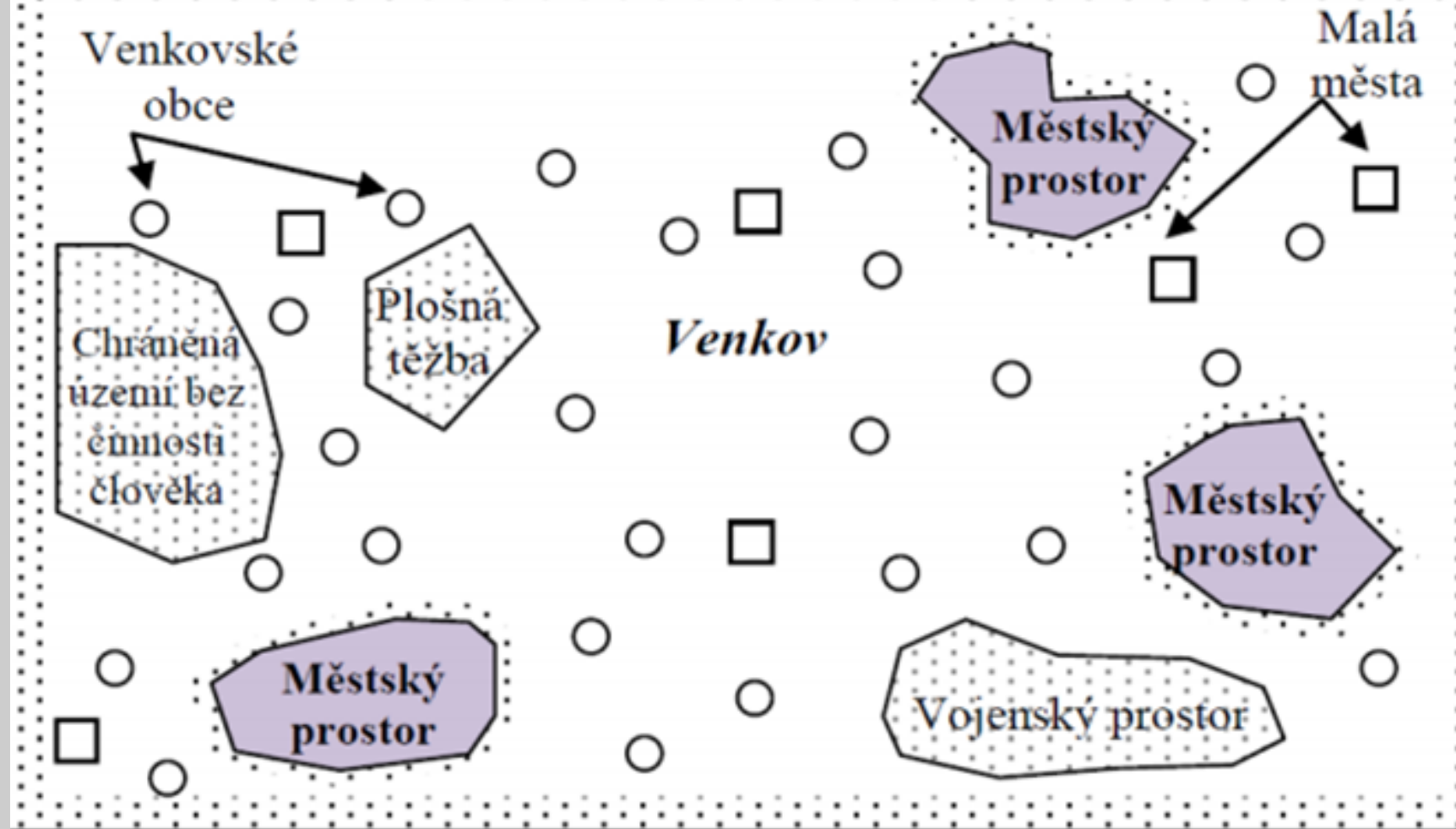
RURÁLNÍ GEOGRAFIE

Cv.3 Sídelní struktura ČR

Venkov x Venkovská obec - Definice ?

- Venkov je spojité území, které se skládá z volné krajiny a jednotlivých sídel, vymezuje se vždy ukazateli vztaženými k ploše (např. hustota zalidnění). Vnímání venkova může být do značné míry individuální záležitostí.
- Venkovská obec je nespojitě vymezení jednotlivých sídel, obcí podle stanovených kritérií, které se vztahují k jednotce, obvykle se jedná o ukazatele absolutní, počet obyvatel, správní funkce apod. (dle Perlín, 2013)

Venkovský prostor

Aktuální témata rurální geografie

- Dle článků a publikací
 - depopulace venkovských prostorů
 - otázky rekreace ve venkovských areálech
 - strukturální změny v zemědělství a jejich sociální a demografické důsledky
 - plánování venkovského prostoru
- Vlastní témata ?.....

Zdroje informací - výběr

- Publikace Ministerstva zemědělství
 - Obnova venkova, Zelená zpráva, Zemědělství
- Časopis
 - Journal of Rural Studies
 - Journal of Land and Rural Studies
- Akademická pracoviště - ČR
 - Karlova univerzita – typologie venkova (Radim Perlín Ph.D.)
 - ČZU - sociologie venkova (doc. Michal Lošťák, prof. Věra Majerová)
 - Univerzita Komenského Bratislava (prof. Peter Spišiak, Jana Néhmetová Ph.D.)
 - Mendelova univerzita - rozvoj venkova, agrobiznys (Prof. Věra Bečvářová)
 - MUNI (Svobodová)

Kvíz

- Jaká je hlavní definice pro rozlišení města a venkova používá v České republice ?
 - Hranice 3000 obyvatel
- Jaký je název nejmenšího města (z hlediska počtu obyvatel) v ČR?
 - **Loučná pod Klínovcem** 115
-
- Kolik obyvatel má nejmenší obec s obecním úřadem v České republice
 - 15
- Kolik obyvatel má největší vesnice v ČR
 - 5 333 Petrovice u Karviné
- Jaký stát v EU má podobnou strukturu osídlení jako ČR? (velké množství malých obcí)
- Co znamená zkratka IPRÚ
 - Integrované plány rozvoje území
- .

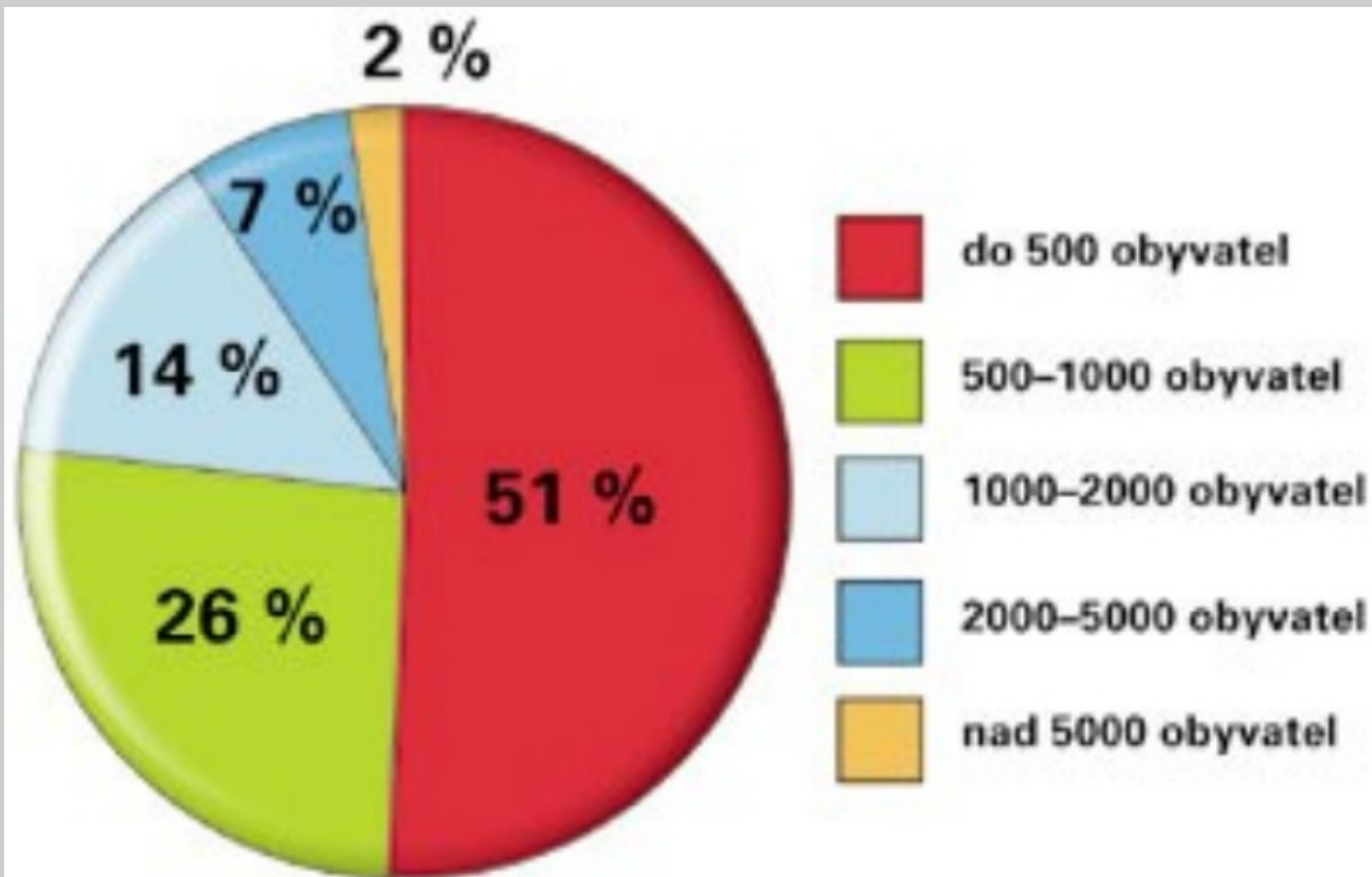
Kvíz II

- Česká republika má 6258 obcí, kolik z nich městysů **měst**?
 - 212 městysů a **593 měst**
- Kolik obcí bylo za posledních 10 let „povýšeno“ z obce na město
 - 26. září 2006 Dobřichovice 21. srpna 2012 Chlumecko a 17. července 2015 Jesenice u Prahy
- Jaké požadavky jsou pro jmenování města
 - počet obyvatel, náměstí, chodníky, škola, školky, lékařská péče, kanalizace, vodovod, veřejné osvětlení, pošta, udržovaná zeleň, pojmenování ulic, vzdálenost od dalšího města v oblasti a existence služeb pro spádové území
- Jaké jsou požadavky pro jmenování městysem
 - nejsou

Sídelní struktura

- velmi vysoký počet malých obcí (do 1000 obyvatel)
- úředně určené slučování v 80. letech 20. století
- vznik řady nových obcí po roce 1990
- malé obce často neplní své základní funkce
- více jak 95 % obcí má méně jak 1 500 obyvatel
- zákon o obcích – pravidla pro slučování a připojení obcí a pro vznik nové obce (§§ 19 - 27 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění)
- relativně komplikovaný proces oddělení obce (proces, dělení majetku)

Velikostní skupina	počet obcí	podíl obcí	počet obyvatel	podíl obyvatel
do 199	1 463 (+ 5 VÚ)	23,48%	181 851	1,73%
200-499	2 017	32,27%	658 207	6,27%
500-999	1 366	21,85%	962 918	9,17%
1 000-1 999	727	11,63%	1 017 529	9,69%
2 000-4 999	400	6,40%	1 215 137	11,57%
5 000-9 999	142	2,27%	971 336	9,25%
10 000-19 999	68	1,09%	954 676	9,09%
20 000-49 999	42	0,67%	1 217 062	11,59%
50 000-99 999	16	0,26%	1 137 171	10,82%
nad 100 000	5	0,08%	2 189 558	20,84%

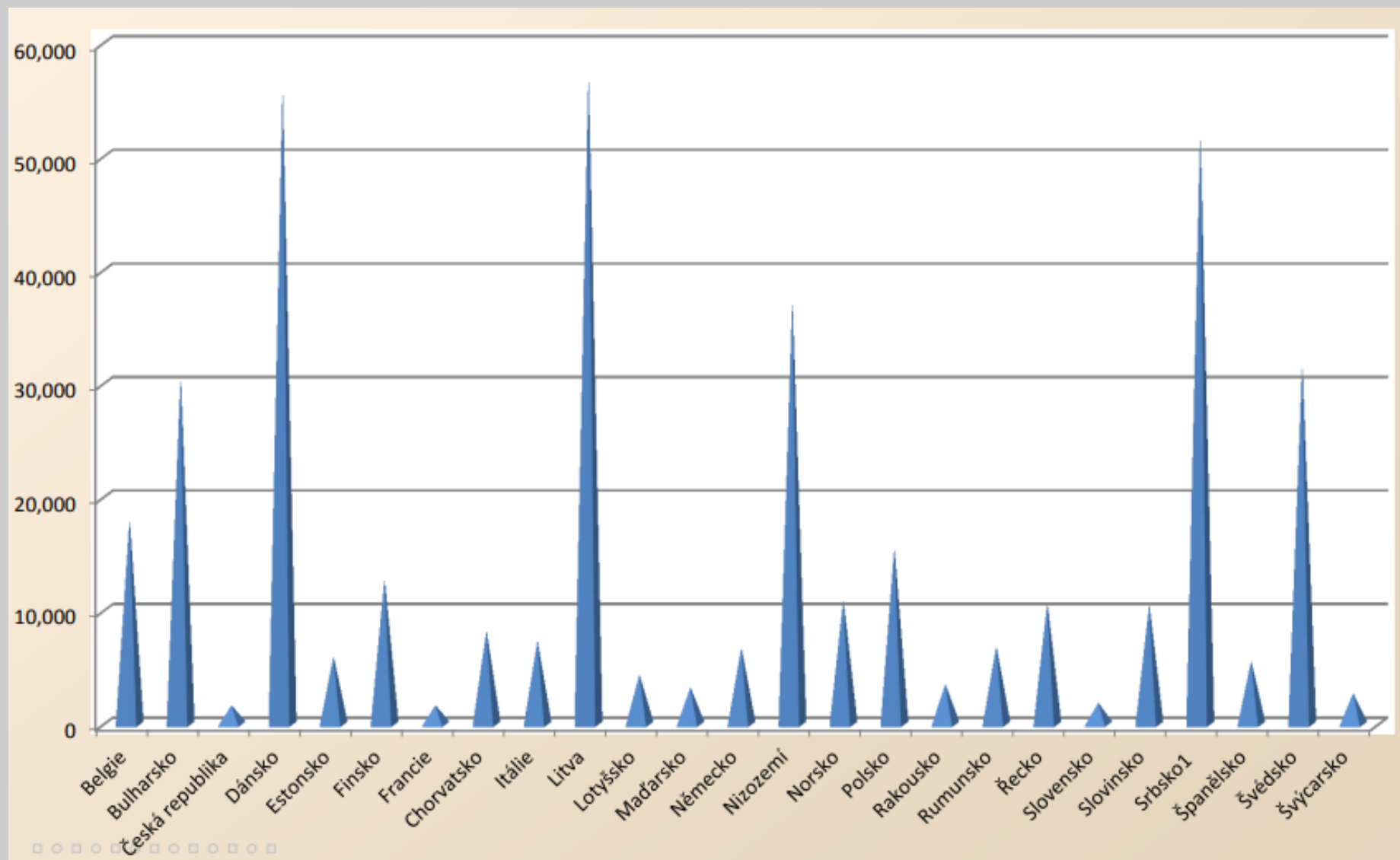

- **1. 1. 1980: 4 778 obcí**
- **3. 3. 1991: 5 768 obcí**
- bouřlivý dezintegrační proces: vznik nových obcí 1990 – 1 660, 1991: 329, 1992: 99.
 - přehnaná očekávání – možnost uplatnění samostatné komunální politiky, dotační
- 2001 – přísnější podmínky pro oddělení obcí,
- praktické zastavení oddělování (výjimky: Ladná-Břeclav, Držovice-Prostějov)
- **1. 3. 2011: 6 258 obcí**

Sídelní struktura v sousedních zemích

- Česko: 10,5 mil. obyvatel, cca 6 250 obcí, nejčastěji má obec 200-499 obyvatel
- Polsko: 38,5 mil. obyvatel, cca 2 500 obcí, nejčastěji má obec 5 000–7 499 obyvatel (proběhla reforma veřejné správy, jen 28 obcí má méně než 2 500 obyvatel)
- Rakousko: 8,5 mil. obyvatel, cca 2 350 obcí, nejčastěji má obec 1 001–1 500 obyvatel

Průměrná populační velikost obce

Specifika malých obcí

- neplnění základních funkcí
 - neschopnost zajištění určité úrovně služeb pro své občany
 -
- alokační neefektivnost při poskytování veřejných statků a služeb
 - úspory z rozsahu, vyšší odbornost a profesionalita řízení obce
 -
- snaha motivovat obce ke slučování např. novým daňovým určením
 - většina daňových příjmů odvozena od počtu obyvatel obce
 - bez úspěchu
- obce volí spolupráci v některých oblastech (smluvní základ, svazky obcí)
 - výhody spolupráce a sloučení zdrojů, přitom však uhájení své samostatnosti v rozhodování

Specifika malých obcí II

- větší politická odpovědnost
- neanonymita zastupitelů – bezprostřední veřejná kontrola
- jasnější rozpoznání společného veřejného zájmu
- možnost rozhodovat sami o sobě

- Co by jste udělali pro zastavení vylidňování venkova?
- Byly by jste zastánci slučování obcí v rámci „úspor z rozsahu“